

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.ศ. 2560–2564

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.ศ. 2560–2564

คำนำ

ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560-2564 ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านคนและสังคม เพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน” มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยกลไกการขับเคลื่อนที่คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการวางรากฐานของประเทศเพื่อความมั่นคงและสร้างหลักประกันในการให้ความช่วยเหลือ ก่อให้เกิดสังคมไทยที่เข้มแข็งและประเทศมีศักยภาพ ซึ่งต้องอาศัยการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการคาดการณ์สถานการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ทันทุกเวที

การจะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมนั้น ผลงานวิจัยของกระทรวงก็มีส่วนช่วยให้ยุทธศาสตร์บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากข้อมูลจากผลงานวิจัยจะใช้เป็นฐานในการเฝ้าระวังแก้ไขปัญหาสังคม การกำหนดมาตรการการกลไกต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของปัญหา และนำไปสู่การก่อเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาสังคมได้ ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560-2564 จึงมุ่งให้เกิดงานวิจัยที่ตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทสังคมและภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมในอนาคตข้างหน้า ภายใต้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์ทั้งในบริบทภายในประเทศ ต่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมาย การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการและการพัฒนาการบริหารจัดการ

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้แทนของทุกหน่วยงาน ที่ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560-2564 จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และจะนำสู่การขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อไป

(นายไมตรี อินทุสุต)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สารบัญ

ส่วนที่

1

บทนำ

14

หลักการและกระบวนการ
ในการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัย

16

ส่วนที่

2

สถานการณ์ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

18

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

24

ส่วนที่

3

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

40

ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564

41

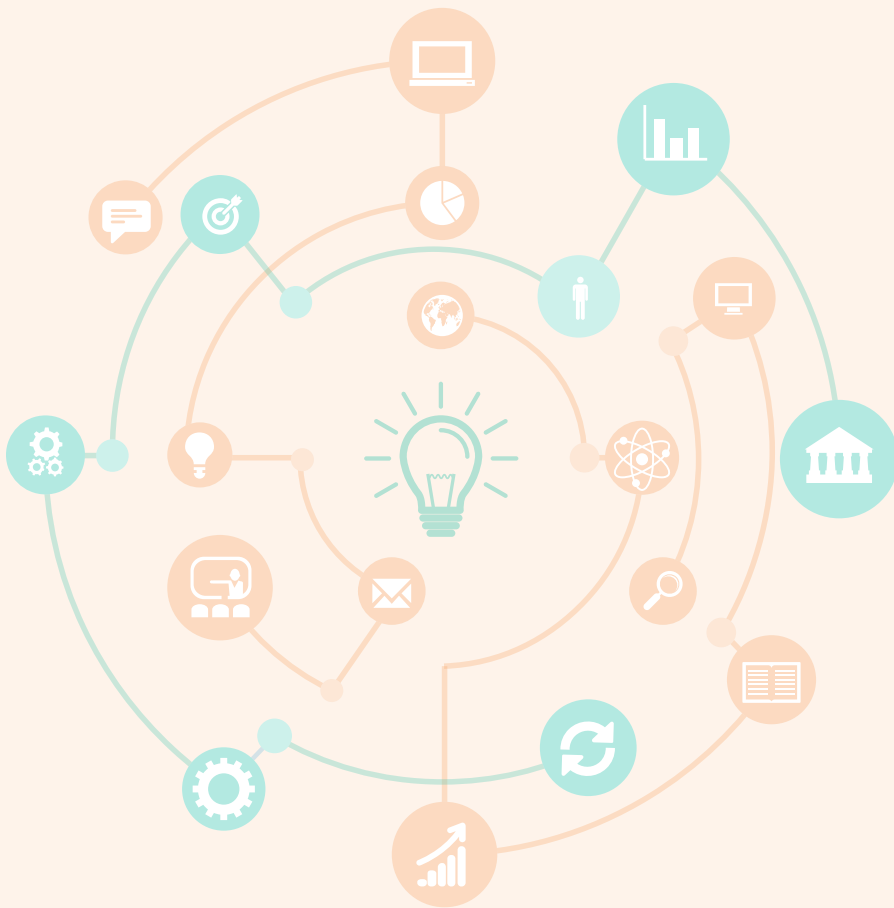

บรรณานุกรม

52

ภาคผนวก

- แผนวก 1 จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส-ภัยคุกคาม 54
- แผนวก 2 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 58
- แผนวก 3 ตารางปฏิบัติการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยฯ 64
- แผนวก 4 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ 66

วิจัยทัศน์

"มีผลงานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพ
ก่อเกิดนวัตกรรม นำไปใช้ประโยชน์ได้"

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
พ.ศ. 2560-2564

1 5 พันธกิจ

2 5 เป้าประสงค์

3 5 ยุทธศาสตร์

4 14 กลยุทธ์

5

พันธกิจ

1. วิจัยเพื่อหาแนวทางการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม

2. วิจัยและพัฒนาเพื่อหามาตรการกลไกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

3. วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็นในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสังคม

4. ส่งเคราะห์งานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน

5. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย

5

เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การพัฒนา ระบบปฏิบัติการ
ทางสังคมภายใต้กรอบนโยบาย
ระดับชาติ และยุทธศาสตร์
กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
และกรอบความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทาง
การบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

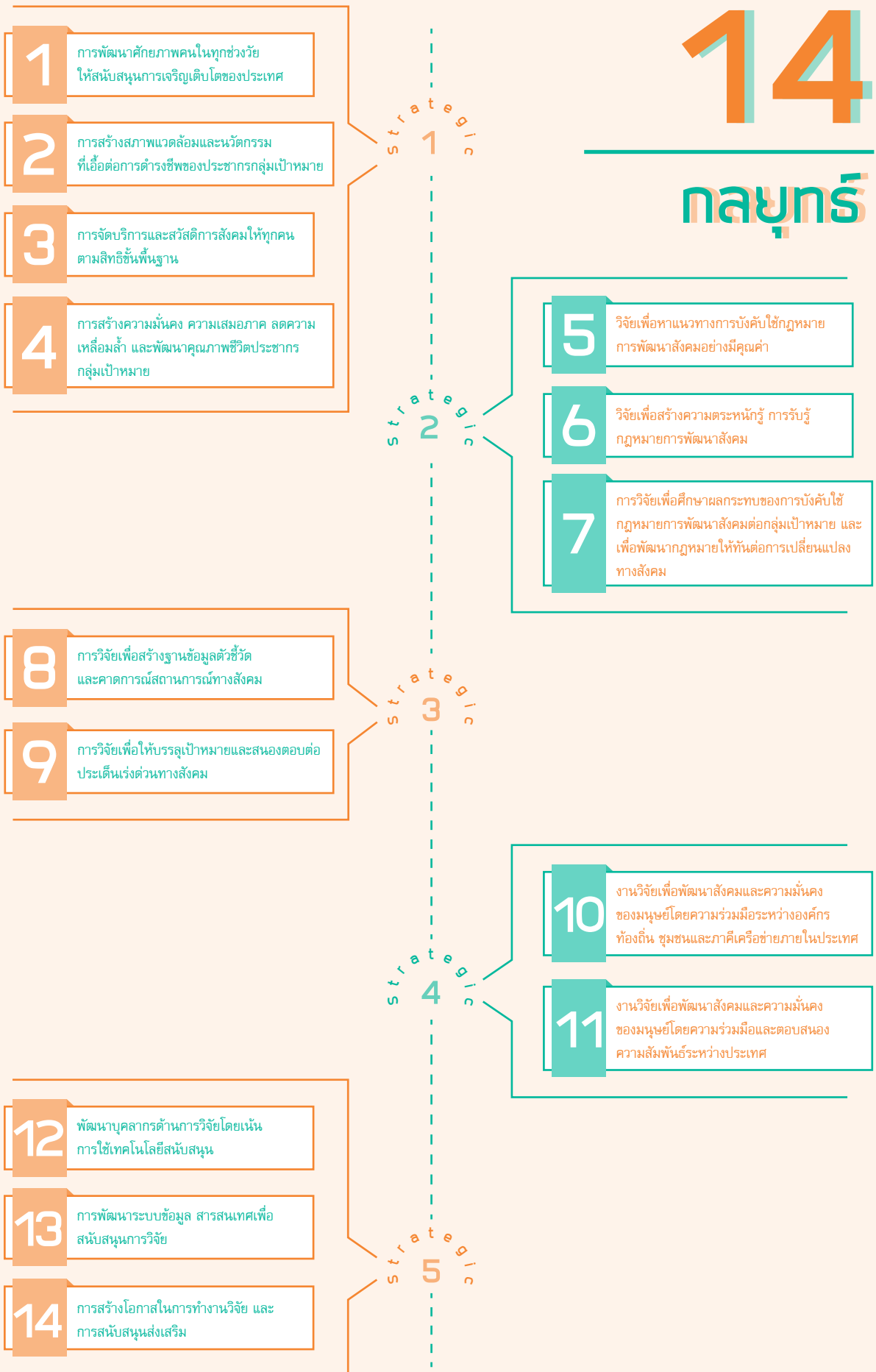
การวิเคราะห์แนวโน้ม
การเปลี่ยนแปลง และตอบสนอง
ต่อสถานการณ์เร่งด่วนทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5

การพัฒนา ระบบบริหาร
งานวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การบูรณาการประเด็น
ร่วมทางสังคมโดย
ความร่วมมือระหว่าง
ภาคีเครือข่ายในประเทศ
และระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564

วิสัยทัศน์ "มีผลงานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพ ก่อเกิดนวัตกรรม นำไปใช้ประโยชน์ได้"

5 พันธกิจ

1. วิจัยเพื่อหาแนวทางการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม
2. วิจัยและพัฒนาเพื่อหามาตรการกลไกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
3. วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสังคม
4. สังเคราะห์งานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน
5. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย

5 เป้าประสงค์

1. มีงานวิจัยที่หลากหลายประเด็นครบถ้วนตามภารกิจของกระทรวงฯ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. มีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคมและพัฒนางาน
3. มีฐานข้อมูลเพียงพอในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสังคม
4. มีการเผยแพร่งานวิจัยเพื่อให้บุคคล/ หน่วยงาน/ องค์กรอื่นๆ ได้เรียนรู้หรือนำไปใช้ประโยชน์
5. บุคลากรมีทักษะในการวิจัยนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาสังคม

5 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

การพัฒนาระบบปฏิบัติการทางสังคมภายใต้กรอบนโยบายระดับชาติ และยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วนทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

การบูรณาการประเด็นร่วมทางสังคมโดยความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในประเทศและระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕

การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย

14 กลยุทธ์

1. การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ
2. การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพของประชากรกลุ่มเปราะบาง
3. การจัดบริการและสวัสดิการสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน
4. การสร้างความมั่นคงเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มเปราะบาง
5. วิจัยเพื่อหาแนวทางการบังคับใช้กฎหมายการพัฒนาสังคมอย่างมีคุณค่า
6. วิจัยเพื่อสร้างความตระหนักรู้ การรับรู้กฎหมายการพัฒนาสังคม
7. การวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายการพัฒนาสังคมต่อกลุ่มเปราะบางและเพื่อพัฒนากฎหมายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
8. การวิจัยเพื่อสร้างฐานข้อมูลตัวชี้วัด และคาดการณ์สถานการณ์ทางสังคม
9. การวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสนองตอบต่อประเด็นเร่งด่วนทางสังคม
10. งานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยความร่วมมือระหว่างองค์กร ท้องถิ่น ชุมชนและภาคีเครือข่ายภายในประเทศ
11. งานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยความร่วมมือและตอบสนองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
12. พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน
13. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย
14. การสร้างโอกาสในการทำงานวิจัย และการสนับสนุนส่งเสริม

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.ศ. 2560–2564

ส่วนที่

1

บทนำ

หลักการและกระบวนการ
ในการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564

1 บทนำ

สืบเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2555-2559 ได้สิ้นสุดลง จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ฯ ฉบับใหม่ พ.ศ. 2560-2564 นี้ขึ้น โดยยุทธศาสตร์ฯ ที่จัดทำขึ้นนี้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายระดับสูง ประกอบด้วยนโยบาย การพัฒนาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและ ปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น คือ การพัฒนา ศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และการสร้างสภาพแวดล้อมและ นวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางสังคม ซึ่งมีประเด็น ที่เกี่ยวข้องคือ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน ระดับปัจเจก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2558: 18-19)

ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) พ.ศ. 2560 เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่ต้องการให้ประเทศมีขีดความสามารถ ในการแข่งขัน คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้าน การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2558: 5) จากยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ พันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 3-4 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 10-12) จากยุทธศาสตร์ชาติ มีประเด็นที่ควรนำไปกำหนด ในยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ประเด็น ประกอบด้วย การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม และการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth) ประกอบกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9

พ.ศ. 2560–2564 ที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2560–2564 โดยกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยไว้ 7 ยุทธศาสตร์ และมีประเด็นที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ประเด็น (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2559: 5-9) คือประเด็นด้านยุทธศาสตร์การวิจัยและประเด็นวิจัยมุ่งเน้นจากยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ มีประเด็นที่ควรนำมาจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสนองตอบต่อประเด็นเร่งด่วนตามยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาประเทศ และภารกิจของหน่วยงานส่งเสริมการนำกระบวนการวิจัย ผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัย พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายวิจัยในประเทศและระหว่างประเทศ ประเด็นวิจัยด้านสังคมผู้สูงอายุ และประเด็นวิจัยด้านการเป็นประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564 ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างภูมิคุ้มกัน และส่งเสริมโอกาสทางสังคม บนฐานแห่งความพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมประสิทธิภาพทางสังคมในลักษณะการพัฒนาศักยภาพและการสร้างเครือข่าย ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผนึกกำลังทางสังคมจากทุกภาคส่วนและเสริมสร้างธรรมาภิบาล และยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนางานวิจัยที่ตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทสังคมและภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงควรกำหนดให้มียุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564 ขึ้น

2 หลักการและกระบวนการในการยกร่างยุทธศาสตร์การวิจัย

ศึกษาและพิจารณาบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนการคาดการณ์ต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของประเทศไทย ในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชียและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย พิจารณาเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่มีความชัดเจนมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ในระบบวิจัยของประเทศที่เติบโตแข็งแกร่งและมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรงบประมาณเพื่อการวิจัยยังมีจำกัด
2. ศึกษา ทบทวน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564), ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) พ.ศ. 2560 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2560–2564 รวมถึงยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคามกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับ 5 ปีข้างหน้า มีกรอบการสนับสนุนการวิจัยที่ชัดเจน สามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ โดยใช้เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ เป็นเป้าหมายหลัก สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายวิจัยระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนบทบาทของประเทศไทยในบริบทของประชาคมอาเซียน และเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรที่เข้มแข็งสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงใน 5 ปีข้างหน้า

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.ศ. 2560–2564

ส่วนที่

2

สถานการณ์ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓ สถานการณ์ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1. สถานการณ์ทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558: 3-6) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมของประเทศไทยที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันว่า โครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย ครึ่งเรือนมีขนาดลดลง คนไทยมีปัญหาเชิงคุณภาพ ความยากจนมีแนวโน้มลดลง ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงมีปัญหา ความมั่นคงทางสังคมสูงขึ้น มีความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมและเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น และยังคงมีความขัดแย้งในสังคมจากการไม่ยอมรับความคิดเห็นต่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย เนื่องจากปัจจัยหลักๆ ได้แก่ (1) ประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก 6.3 คน ในช่วงปี 2507-2508 เป็น 1.62 คน ในช่วงปี 2548-2558 และคาดว่าในปี 2583 จะลดลงเหลือเพียง 1.3 คน (2) กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ 30 เป็นประชากร กลุ่มเจนเอเรชั่น Y (Gen Y) ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาในระยะต่อไป กำลังแรงงานของไทยมีจำนวน 38.9 ล้านคนในช่วงปี 2555-2557 และเริ่มลดลงร้อยละ 0.1 ในปี 2556 และร้อยละ 0.2 ในปี 2557 ขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ต่อปี ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2548-2557) แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย 1 เท่าตัว และสิงคโปร์ 5 เท่าตัว และกำลังแรงงานกว่าร้อยละ 65.1 มีการศึกษาระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า นอกจากนี้ กำลังแรงงานกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 27 ของประชากรในปี 2553 มีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบอาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประเทศในอนาคต (3) กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 10.3 ล้านคน (ร้อยละ 16.2) ในปี 2558 เป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี 2583 การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อย และแหล่งรายได้หลักร้อยละ 78.5 ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร

- 1.2 ครั้วเรือนไทยโดยเฉลี่ยมีขนาดลดลงและรูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลง มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลงส่งผลให้ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยลดลงจาก 3.6 คน ในปี 2543 เหลือ 3 คน ในปี 2556 โดยครัวเรือนเดียว ครัวเรือน 1 รุ่น และครัวเรือนแห่งกลางมีการขยายตัวมากที่สุดในช่วงปี 2543-2556 ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครอบครัวเสี่ยงต่อการล่มสลาย
- 1.3 คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมีอายุคาดเฉลี่ยสูงขึ้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย ปี 2557 เพศชาย 71.3 ปี เพศหญิง 78.2 ปี แต่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ เนื่องจากโรคไม่ติดต่อและอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี 2551-2556 มีการศึกษาเฉลี่ย 8.9 ปี ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2556 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่า ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน
- 1.4 สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 42 ในปี 2543 เหลือร้อยละ 10.9 ในปี 2556 แต่ความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก 0.484 ในปี 2554 เหลือ 0.465 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง 34.9 เท่า ในปี 2556 โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 10 ถือครองรายได้สูงถึงร้อยละ 36.8 ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ 10 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 1.1 สาเหตุพื้นฐานที่สำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง
- 1.5 ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย อันเนื่องมาจาก (1) ความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทั้งด้านการเงินและการถือครองที่ดินยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนเพียงส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือครองที่ดินโดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงกว่ากลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ 20 ที่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด 325.7 เท่า เนื่องจากปัญหากฎหมายสิทธิที่ดิน

และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดินว่างเปล่าของภาครัฐ (2) เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับปริญญาตรี ยังมีความแตกต่างกันตามฐานะของกลุ่มประชากร ระหว่างเขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาค มีปัจจัยหลักมาจากปัญหาเรื่องค่าครองชีพและการเดินทางไปศึกษา โดยกลุ่มประชากร ร้อยละ 10 ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีที่สุด มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ 10 ที่มีฐานะความเป็นอยู่ด้อยที่สุดประมาณ 19.1 เท่า นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสสูงกว่านักศึกษาในเขตชนบทประมาณ 2.2 เท่า (3) คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการกระจายทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อาทิ จากการสำรวจทรัพยากรสาธารณสุข ในปี 2556 พบว่า อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรระหว่างกรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่างกันถึง 3.6 เท่า (4) ความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมของแรงงาน แรงงานอิสระเข้าถึงการคุ้มครองมากขึ้น จากการเข้าถึงการประกันตนตามมาตรา 40 ที่เพิ่มขึ้น จาก 1.29 ล้านคน ในปี 2555 เป็น 2.471 ล้านคน ในปี 2557 ทำให้แรงงานในระบบ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.4 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม แรงงานในระบบได้รับค่าจ้างเฉลี่ย สูงกว่าแรงงานนอกระบบประมาณ 2.1 เท่า ในปี 2556 (5) ความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

- 1.6 คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น จากการที่คนไทยกว่าร้อยละ 99.9 ได้รับความคุ้มครองทางด้านสุขภาพ โดยอยู่ภายใต้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าร้อยละ 73.8 ระบบประกันสังคม ร้อยละ 16.7 และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 7.1 ขณะที่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีหลักประกันทางรายได้มั่นคงขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยในปี 2558 ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็นแบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ 8.3 ล้านคน จากผู้สูงอายุทั่วประเทศ 10.4 ล้านคน ส่วนผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็น 800 บาท ครอบคลุมผู้พิการร้อยละ 89.5 และรัฐให้เงินอุดหนุนแก่เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ ในครอบครัวยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพภายใต้โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด อย่างไรก็ตาม สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และผู้ยากไร้ แม้ว่ารัฐจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการต่างๆ แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยถึง 4,544,926ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้

- 1.7 วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น อาทิ การให้คุณค่ากับความสนุกสนาน และความสะดวกสบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักเสียสละ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ก่อให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทางผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 1.8 ความเข้มแข็งของชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบลเพื่อเชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้ แลงบประมาณ ในกิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก 143,632 แห่ง ในปี 2555 เป็น 152,377 แห่ง ในปี 2556 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ ร้อยละ 32.51 ขององค์กรทั้งหมด และองค์กรการเงิน ร้อยละ 26.77
- 1.9 ความไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ในช่วงระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากสถานการณ์ทางสังคมที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558: 11-13) ได้วิเคราะห์และคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในอนาคตทั้งที่เปลี่ยนแปลงท่ามกลางบริบทภายนอกและภายในไว้ว่า

2.1 บริบทภายนอก

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก องค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วงปี 2544-2643 (ค.ศ. 2001- 2100) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรป ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวค่อนข้างสั้นกว่า สะท้อนถึงระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม

เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่เร็วกว่าประเทศพัฒนาแล้วค่อนข้างมาก โดยการเป็นสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลให้มีการขาดแคลนแรงงานในประเทศและมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น นอกจากนี้ มีความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น นับเป็นโอกาสอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาด้านธุรกิจและลงทุนด้านการค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การให้บริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเป็นโอกาสของแรงงานไทยในการไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

2.2 บริบทภายใน

2.2.1 การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2553 มีประชากรวัยแรงงาน 5 คน ที่มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ 1 คน และคาดการณ์ว่าในปี 2583 จะเหลือประชากรวัยแรงงานเพียง 1.7 คน แบกรับผู้สูงอายุ 1 คน การขาดแคลนกำลังแรงงานทำให้ต้องนำเข้าแรงงานไร้ทักษะจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานไทยในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะต่ำลง ผลผลิตภาพแรงงานไทยอาจเพิ่มขึ้นช้า ปัญหาการค้ำมนุษย์และการขาดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย อาทิ อาชญากรรม โรคระบาด และภาระทางการคลังของระบบบริการทางสังคม อย่างไรก็ตาม นับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ ธุรกิจบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

2.2.2 ความเหลื่อมล้ำ ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยทั้งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมบางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรม ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยร้อยละ 10 ของประชากร กับกลุ่มคนจนร้อยละ 10 ของประชากร มีความแตกต่างกันถึง 34.9 เท่า ในปี 2556 นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

2.2.3 ความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชนบทไปสู่ความเป็นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพื่อลดความแออัดของเมืองหลวงและเมืองหลัก อันเป็นการกระจายความเจริญสู่พื้นที่นั้นๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับ การเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นทั้งปัจจัยการผลิตและแรงงาน ไปสู่ภาคการค้า บริการ และอุตสาหกรรม ตลอดจนการแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยลดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดลงและความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ท้องถิ่น การลดลงของแรงงานในภาคเกษตร รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการขยะ ทั้งขยะชุมชนและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากรและแรงงานในพื้นที่ อาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การผลิต และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการคนในเมือง ที่มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการประหยัด จากขนาดการขนส่งมีต้นทุนต่ำลง และการลงทุน ในระบบสาธารณูปโภคจะมีความคุ้มค่ามากขึ้น นอกจากนี้ความต้องการแรงงานที่มากขึ้น จะมีส่วนเอื้อหรือทำให้จำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อตอบสนอง ความต้องการของสถานประกอบการที่มีจำนวนมากขึ้น

4 นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อความสะดวกของยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งจะส่งผลให้การวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งระบบ จึงสังเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็น ที่สัมพันธ์ กับภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มาไว้ เพื่อนำไปกำหนดยุทธศาสตร์ การวิจัยต่อไปดังนี้

4.1 นโยบายการพัฒนาจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำทิศทางของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อการพัฒนาศักยภาพคน ตามช่วงวัยและปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น คือ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และการสร้าง สภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคน ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก โดยทั้ง 3 ประเด็นมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 18-19)

4.1.1 การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะ การเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงาน ให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุ ให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริม และฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพ และโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิด ภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

4.1.2 การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย

โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ

4.1.3 การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก

โดยพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุขภาคกำหนดเป็นนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติและเมืองน่าอยู่ พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมืองโดยดำเนินการร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน และการจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)

จากนโยบายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีประเด็นที่ควรนำไปกำหนดในยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใน 3 ประเด็น ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย และการจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก

4.2 ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) พ.ศ. 2560

ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่ต้องการให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 5)

จากยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ พันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 3-4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 10-12)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (Inclusive Growth) เพื่อพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมสูงวัย โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(1) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยเสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะวางรากฐานจริยธรรม คุณธรรมของสมาชิกในครอบครัว การสร้างความอบอุ่นและความมั่นคงให้ครอบครัว และการสร้างความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว

(2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่น ให้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

(3) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม กระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานและฐานทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส เช่น การเข้าถึงปัจจัยการผลิต/ที่ดินทำกิน ของเกษตรกรรายย่อย การได้รับบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพของเด็กยากจน และการสร้างหลักประกันทางรายได้ให้กับแรงงานนอกระบบที่มีรายได้น้อย เป็นต้น รวมทั้งการจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (customized welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (cost sharing)

(4) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง โดยการปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารจัดการการศึกษา จัดโครงสร้างจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูผู้สอน พัฒนาระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งให้มีการปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

(5) การพัฒนาระบบสุขภาพ บูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ 3 กองทุน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเหลื่อมล้ำในระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ พัฒนาการบริหารจัดการระบบสุขภาพด้วยการมีและใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรด้านสาธารณสุข การส่งเสริมการอภิบาลระบบสุขภาพในลักษณะเครือข่ายที่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การสนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาระบบบริการที่มีการลงทุนและใช้ทรัพยากรร่วมกัน การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งการสร้างโอกาสในการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติทั้งในด้านศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (Product Hub) และศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) โดยนำรายได้กลับมาใช้ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ (Health in All Policies) เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

(6) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย โดยเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส อาทิ ระบบผังเมืองและที่อยู่อาศัย การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง การจัดการพื้นที่สาธารณะที่มีความปลอดภัยและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม การให้บริการทางสังคม ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ

(7) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม โดยการฟื้นฟูบทบาทสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักคำสอนทางศาสนา การธำรงรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเพื่อเป็นฐานรากที่เข้มแข็งในสังคมท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และการบริหารจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth) เพื่อให้ไทยมีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน และตั้งเป้าหมายที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas :GHG) ในภาคเศรษฐกิจ และเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด (128 ล้านไร่) โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(1) พัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมการผลิตพลังงานสะอาด นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนกำหนดกฎระเบียบและสร้างกลไกให้ทุกภาคส่วนใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาและการประหยัดพลังงานอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

(2) พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ จะให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการส่วนกลางและระดับพื้นที่ เพื่อดูแลและประสานการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ บรรจุให้เป็นแผนพัฒนาของจังหวัดและพื้นที่ สนับสนุนและผลักดันให้โรงงานปฏิบัติสู่อุตสาหกรรมสีเขียว และปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาสำหรับการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จะเน้นการเพิ่มศักยภาพเมืองด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียน ซึ่งเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีหลายรูปแบบ เช่น เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว เมืองคาร์บอนต่ำ เมืองยั่งยืนของอาเซียน เป็นต้น

(3) การรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศและเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอน และวางแผนบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งอย่างบูรณาการ อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วยการพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการบริหารจัดการ พัฒนาบุคลากรและองค์กร และวิจัยและพัฒนาเพื่อรับมือป้องกันเฝ้าระวังและเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดจนสร้างความร่วมมือที่ดีในอาเซียนในการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรร่วมกัน แก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดน และสนับสนุนการเติบโตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(4) นโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดปัญหามลพิษ ลดการใช้ทรัพยากร และลดภาระงบประมาณภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีภาษีสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภาษีการปล่อยมลพิษและภาษีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กำหนดค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษและภาษีผลิตภัณฑ์และค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาระบบการวางเงินประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากยุทธศาสตร์ชาติ มีประเด็นที่ควรนำไปกำหนดในยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ประเด็น ประกอบด้วย การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม และการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth)

4.3 ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2560–2564

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2560–2564 โดยกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยไว้ 7 ยุทธศาสตร์ และมีประเด็นที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2 ประเด็น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2559: 5-9)

4.3.1 ยุทธศาสตร์การวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 1 : เร่งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสนองตอบต่อประเด็นเร่งด่วนตามยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาประเทศ และภารกิจของหน่วยงาน โดยรัฐลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เป้าประสงค์ : เพื่อให้หน่วยงานและนักวิจัยผลิตผลงานวิจัย องค์ความรู้นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยที่มีทั้งคุณภาพ ปริมาณ และมุ่งเป้าสนองตอบต่อเป้าหมาย และประเด็นเร่งด่วนของการพัฒนาประเทศและภารกิจของหน่วยงาน โดยรัฐลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และการปฏิรูปประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 : เร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานและนักวิจัยผลิตผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัย ในรูปแบบสหวิทยาการและบูรณาการความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน เพื่อมุ่งเป้าสนองตอบต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศและภารกิจของหน่วยงาน

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยตามกรอบวิจัยรายประเด็นและวิจัยท้าทายไทย ที่เป็นประเด็นการพัฒนาเร่งด่วนของประเทศในปัจจุบัน หรือจะเกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศในอนาคต

กลยุทธ์ที่ 3 : เสริมสร้างสังคมวิจัยในระดับท้องถิ่นและชุมชนที่มีศักยภาพเข้มแข็งในการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกระดับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ ๒ : ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชน

เป้าประสงค์ : เพื่อให้ภาคเอกชนเพิ่มพูนศักยภาพ เพิ่มการลงทุน และขยายการวิจัยและพัฒนาจนเกิดผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัย ให้เป็นประโยชน์เชิงการผลิต การพาณิชย์ และบริการ ที่สนองตอบต่อความต้องการของภาคเอกชนและการพัฒนาประเทศ รวมถึงสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ ๑ : ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเพิ่มการลงทุนและขยายการวิจัยและพัฒนาภายในองค์กร ในการสร้างผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยให้เกิดประโยชน์เชิงการผลิต การพาณิชย์และบริการ

กลยุทธ์ที่ ๒ : ทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการให้สามารถเอื้อต่อการลงทุน/ร่วมลงทุน การดำเนินการวิจัยและพัฒนา และการจดสิทธิบัตรของภาคเอกชน

กลยุทธ์ที่ ๓ : พัฒนาและส่งเสริมระบบและกลไกความร่วมมือและร่วมลงทุนระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐ และภาควิชาการ ในการวิจัยและพัฒนา และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 3 : ส่งเสริมการนำกระบวนการวิจัย ผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ

เป้าประสงค์ : เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรม/พาณิชย์ สังคม/ชุมชน วิชาการ และนโยบายใช้ประโยชน์จากกระบวนการวิจัย ผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมและตรงตามความต้องการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 : ส่งเสริมการจัดการความรู้และสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับภาคอุตสาหกรรม/พาณิชย์ สังคม/ชุมชน วิชาการและนโยบาย

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมการถ่ายทอดกระบวนการวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยอย่างทั่วถึงสู่ภาคอุตสาหกรรม/พาณิชย์ สังคม/ชุมชน วิชาการ และนโยบาย เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการให้เอื้อต่อการนำผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยภาคอุตสาหกรรม/พาณิชย์ สังคม/ชุมชน วิชาการและภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 4 : ประชาสัมพันธ์เชิงรุกและใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการนำกระบวนการวิจัย ผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 4 : เร่งรัดพัฒนาระบบวิจัยของประเทศให้เข้มแข็ง เป็นเอกภาพ และยั่งยืน รวมถึงสร้างระบบนิเวศการวิจัยที่เหมาะสม

เป้าประสงค์ : เพื่อให้ประเทศมีระบบวิจัยที่เข้มแข็งเป็นเอกภาพและยั่งยืนรวมทั้งมีระบบนิเวศการวิจัยที่เหมาะสมตามแนวทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการการวิจัยระบบงบประมาณ ในลักษณะบูรณาการและระบบติดตาม และประเมินผลการวิจัย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของเครือข่ายวิจัยและหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนและทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 1 : เร่งรัดพัฒนาระบบวิจัยของประเทศตามแนวทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงให้มีการบริหารจัดการการวิจัยที่มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อ (Accountability) ระบบงบประมาณในลักษณะบูรณาการ และระบบติดตามประเมินผลการวิจัยเชิงสร้างสรรค์(Constructive Monitoring and Evaluation System)

กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาและปรับปรุงระบบนิเวศการวิจัย ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการลงทุนการบริหารจัดการ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย โดยทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 3 : ทบทวนและพัฒนาหน่วยงานหลักในระบบวิจัยของประเทศให้ปรับบทบาทหน้าที่ และภารกิจ เพื่อให้มีความชัดเจน เข้มแข็ง ทำงานแบบบูรณาการและร่วมขับเคลื่อนการวิจัยและการใช้ประโยชน์ให้สนับสนุนการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 : พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ

เป้าประสงค์ : เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ ปริมาณเพียงพอ และคุณภาพได้มาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งในเชิงกายภาพ เช่น ห้องปฏิบัติการทดลอง เครื่องมือ/อุปกรณ์วิจัย ศูนย์ความเป็นเลิศทางด้านการวิจัย ระบบการให้บริการเทคนิคด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นต้น เชิงกลไก เช่น ระบบแรงจูงใจ มาตรฐานการวิจัยและทดลอง และคณะกรรมการประเมินคุณภาพ เป็นต้น รวมทั้งด้านระบบสารสนเทศการวิจัยที่ครอบคลุม เชื่อมโยง และใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับสากล และเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 1 : พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพด้านการวิจัยและพัฒนาให้มีจำนวนที่เพียงพอและได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานเชิงกลไกด้านการวิจัยและพัฒนาที่เอื้อและสนับสนุนต่อการวิจัยในทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบสารสนเทศการวิจัยให้ครอบคลุม เชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ได้ทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 6 : เพิ่มจำนวนและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์ : เพื่อให้ประเทศมีบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพในจำนวนเพียงพอในทุกภาคส่วนและทุกระดับ รวมถึงเสริมสร้างสมรรถนะและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อการขับเคลื่อนงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ในวงกว้าง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้งพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยให้เยาวชนและบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล และเป็นฐานการสร้างบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา (*บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา หมายถึง นักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย และบุคลากรสนับสนุนการวิจัย – อ้างอิงดัชนีการวิจัยและตามมาตรฐานการสำรวจด้านการวิจัยและพัฒนาของ FRASCATI MANUAL ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)*)

กลยุทธ์ที่ 1 : เร่งรัดการสร้างบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพในทุกภาคส่วนและทุกระดับ รวมถึงเสริมสมรรถนะและสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่

กลยุทธ์ที่ 2 : พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา ในด้านการบริหารโครงการวิจัย การจัดการความรู้ การถ่ายทอด และการใช้ประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาและส่งเสริมเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพวิจัยและอัตราค่าตอบแทน เพื่อจูงใจและเกื้อรักษาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 4 : พัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยให้เยาวชนและบุคลากร ในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 7 : พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายวิจัยในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ : เพื่อให้เครือข่ายวิจัยในระดับชาติ ภูมิภาค ท้องถิ่น และเครือข่ายวิจัยของภาคส่วนต่างๆ เช่น เครือข่ายภาคอุตสาหกรรม เครือข่ายภาคประชาสังคม เป็นต้น มีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ การวิจัยและพัฒนา การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย การบริหารจัดการ และการสนับสนุนทุนวิจัย รวมทั้งมีความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างเครือข่าย ในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาและเสริมสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายวิจัยระดับชาติ ภูมิภาค ท้องถิ่น และเครือข่ายวิจัยของภาคส่วนต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างเครือข่ายวิจัยทุกภาคส่วนและทุกระดับ ในรูปแบบหุ้นส่วนความร่วมมือ (Collaborative Partnership)

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาและขยายความร่วมมือระหว่างเครือข่ายวิจัยในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้กลไกข้อตกลงความร่วมมือ ศูนย์ความร่วมมือ โครงการวิจัยรูปแบบสหวิทยาการ การร่วมลงทุนวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัย

4.3.2 ประเด็นวิจัยมุ่งเน้น

ประเด็นที่ 6 วิจัยด้านสังคมผู้สูงอายุ : การบูรณาการงานระหว่างภาครัฐเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โครงสร้างพื้นฐานและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย การพึ่งตนเองได้ของผู้สูงอายุ (Active and Productive Aging) ระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุของประเทศ โครงสร้างประชากรไทยในยุคสังคมผู้สูงอายุ ตลอดจนการคาดประมาณผลกระทบระยะยาว แนวทางการเตรียมการด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและประชากร การพัฒนาและเตรียมการสำหรับผู้สูงอายุแบบองค์รวมในสังคมผู้สูงอายุ ระบบสาธารณสุขของผู้สูงอายุ เศรษฐศาสตร์ของการดูแลผู้สูงอายุ การดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน (Community Care) การบริการผู้สูงอายุ

ประเด็นที่ 9 วิจัยด้านการเป็นประชาคมอาเซียน : ด้านเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและบริการการค้าและการลงทุน ความเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ภายในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาศักยภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านการเมืองและความมั่นคง ทักษะฝีมือแรงงาน/ผู้ประกอบการ การเคลื่อนย้ายแรงงาน การจัดการพื้นที่ชายแดน การศึกษาชุมชนข้ามชาติในพื้นที่ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการวิจัย ด้านสังคมและวัฒนธรรม การคุ้มครองแรงงาน สวัสดิการสังคม ความเข้าใจและความตระหนักถึงการเป็นสังคมอาเซียน การอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติ การพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษ

จากยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ มีประเด็นที่ควรนำมาจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสนองตอบต่อประเด็นเร่งด่วนตามยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาประเทศ และภารกิจของหน่วยงานส่งเสริมการนำกระบวนการวิจัย ผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัย พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายวิจัยในประเทศและระหว่างประเทศ ประเด็นวิจัยด้านสังคมผู้สูงอายุ และประเด็นวิจัยด้านการเป็นประชาคมอาเซียน

4.4 ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564 ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างภูมิคุ้มกัน และส่งเสริมโอกาสทางสังคมบนฐานแห่งความพอเพียง

เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยทำให้คนในกลุ่มที่ต่ำกว่าสามารถมีโอกาสทางสังคม มีภูมิคุ้มกันช่วยเหลือตนเองได้โดยเน้นการขับเคลื่อนในมิติการพัฒนา ป้องกัน ในลักษณะการเสริมสร้างโอกาส พร้อมกับเสริมศักยภาพไปที่ตัวคน ครอบครัวและชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมประสิทธิภาพทางสังคมในลักษณะการพัฒนาศักยภาพและการสร้างเครือข่าย

เพื่อให้เกิดกลไกขับเคลื่อนที่คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นการสร้าง/ขยายและพัฒนา ศักยภาพของเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผนึกกำลังทางสังคมจากทุกภาคส่วน และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

เพื่อการผนึกกำลังทางสังคมการสร้างความตระหนักและเสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนองค์กรมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสังคมและการเสริมสร้างธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

เพื่อการวางรากฐานของประเทศเพื่อความมั่นคงและสร้างหลักประกันให้ความช่วยเหลือ โดยการสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการตามความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วน

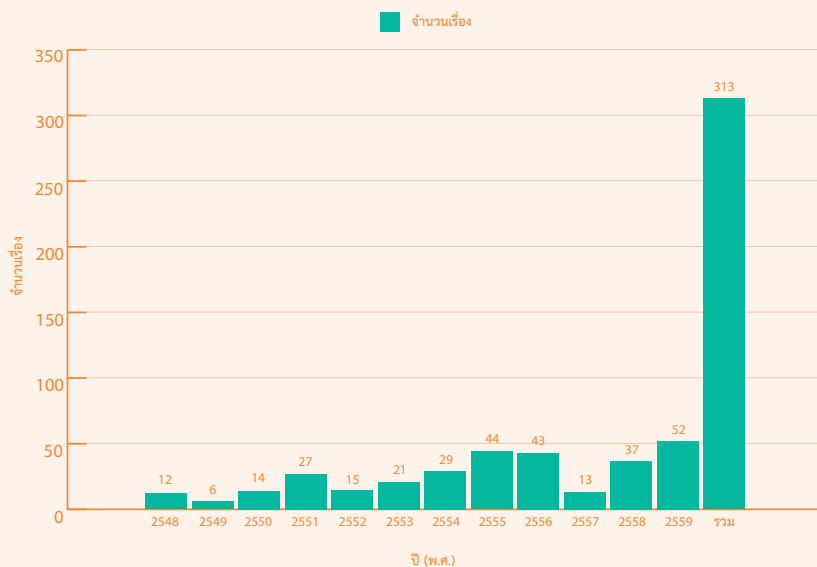
4.5 สถานการณ์งานวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากการสังเคราะห์งานวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 ถึงปีงบประมาณ 2559 โดยประมาณ พบข้อมูลดังนี้

ปีงบประมาณ 2548	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 12 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 11,481,925 บาท
ปีงบประมาณ 2549	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 6 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 14,783,500 บาท
ปีงบประมาณ 2550	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 14 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 35,656,181 บาท
ปีงบประมาณ 2551	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 27 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 48,091,754 บาท
ปีงบประมาณ 2552	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 15 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 10,932,600 บาท
ปีงบประมาณ 2553	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 21 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 10,060,000 บาท
ปีงบประมาณ 2554	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 29 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 21,117,320 บาท
ปีงบประมาณ 2555	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 44 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 38,915,869 บาท
ปีงบประมาณ 2556	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 43 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 36,132,230 บาท
ปีงบประมาณ 2557	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 13 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 27,904,955 บาท
ปีงบประมาณ 2558	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 37 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 42,753,497 บาท
ปีงบประมาณ 2559	มีงานวิจัยทั้งสิ้น 52 เรื่อง	งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 26,163,240 บาท

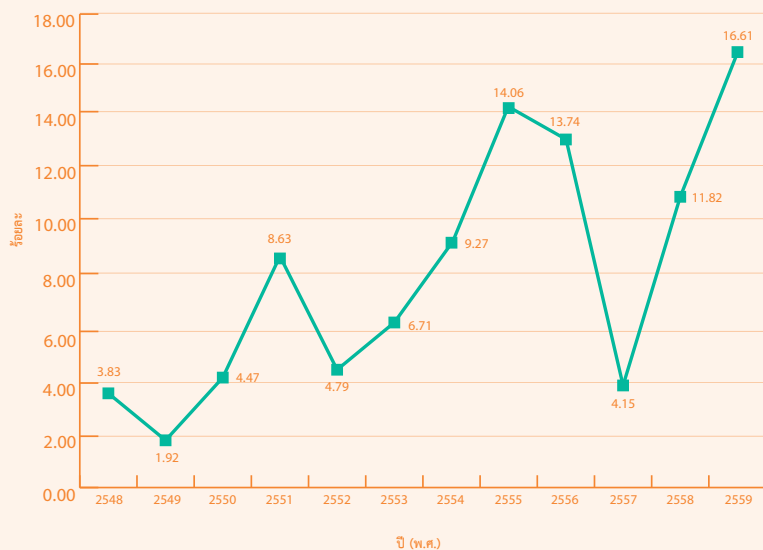
เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่าจำนวนชิ้นงานวิจัยมีจำนวนไม่สม่ำเสมอในแต่ละปีจากต่ำสุด 6 เรื่อง (ร้อยละ 1.92) ในปี พ.ศ. 2549 และสูงสุดในปี 2559 (ร้อยละ 16.61) ดังแผนภูมิที่ 1 และ แผนภูมิที่ 2

แผนภูมิแสดงจำนวนงานวิจัยรายปี พ.ศ.2548-2559 และจำนวนรวม

แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนงานวิจัยรายปี พ.ศ.2548-2559 และจำนวนรวม

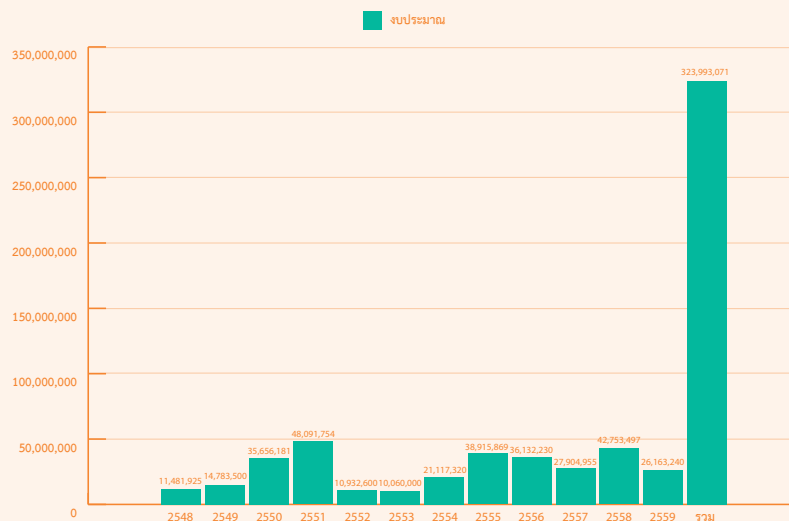
แผนภูมิแสดงร้อยละจำนวนงานวิจัยรายปี พ.ศ.2548-2559

แผนภูมิที่ 2 แสดงร้อยละจำนวนงานวิจัยรายปี พ.ศ.2548-2559

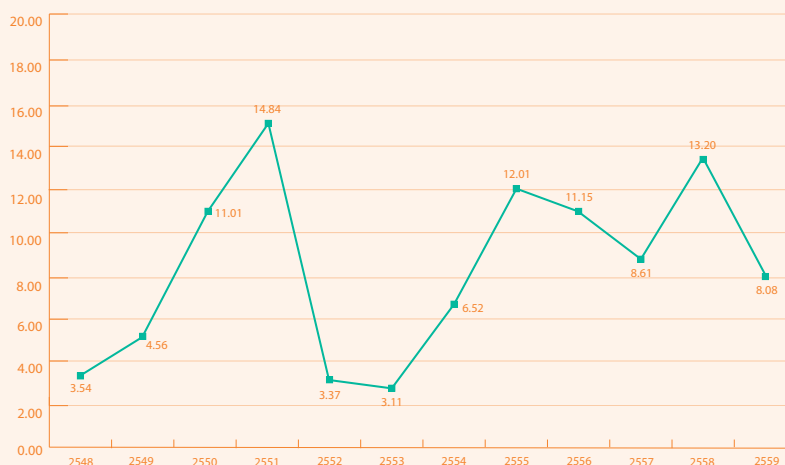
สำหรับงบประมาณการวิจัยในแต่ละปีมีความผันผวนไม่สอดคล้องแผนภูมิที่ 3 และแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิแสดงงบประมาณที่ได้รับรายปี พ.ศ.2548-2559 และจำนวนรวม

แผนภูมิที่ 3 แสดงงบประมาณที่ได้รับรายปี พ.ศ.2548-2559 และจำนวนรวม

แผนภูมิแสดงร้อยละงบประมาณที่ได้รับรายปี พ.ศ.2548-2559

แผนภูมิที่ 4 แสดงร้อยละงบประมาณที่ได้รับรายปี พ.ศ.2548-2559

จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวพบว่า งานวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในรอบ 11 ปี จำนวนงานวิจัยแต่ละปีไม่สม่ำเสมอ มีความผันแปรอย่างต่อเนื่อง แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่งบประมาณที่ใช้ในการวิจัยมีความผันแปรอย่างต่อเนื่องและไม่มีแนวโน้มสูงขึ้นหรือลดลง ทั้งนี้ไม่มีรายงานเชิงคุณภาพของงานวิจัย

ยุทธศาสตร์การวิจัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.ศ.2560–2564

ส่วนที่

3

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560–2564

5 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

1. วิสัยทัศน์

“มีผลงานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพ ก่อเกิดนวัตกรรม นำไปใช้ประโยชน์ได้”

2. พันธกิจ

- 2.1 วิจัยเพื่อหาแนวทางการคุ้มครองสิทธิและพัฒนากิจสวัสดิการสังคม
- 2.2 วิจัยและพัฒนาเพื่อหามาตรการการกลไก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 2.3 วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสังคม
- 2.4 ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน
- 2.5 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย

3. เป้าประสงค์

- 3.1 มีงานวิจัยที่หลากหลายประเด็น ครอบคลุมตามภารกิจของกระทรวงฯ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 3.2 มีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคมและพัฒนางาน
- 3.3 มีฐานข้อมูลที่เพียงพอในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสังคม
- 3.4 มีการเผยแพร่งานวิจัยเพื่อให้บุคคล/ หน่วยงาน/ องค์กรอื่นๆ ได้เรียนรู้หรือนำไปใช้ประโยชน์
- 3.5 บุคลากรมีทักษะในการวิจัย นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาสังคม

6 ยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบปฏิบัติการทางสังคมภายใต้กรอบนโยบายระดับชาติ และยุทธศาสตร์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบปฏิบัติการทางสังคมซึ่งตอบสนองนโยบายระดับชาติ และนโยบายกระทรวง
2. ส่งเสริมงานวิจัยที่ตอบสนองกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
3. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม
4. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อช่วยพัฒนากลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มเป้าหมายและกระจายทั่วถึงทุกพื้นที่

ตัวชี้วัด

1. จำนวนงานวิจัยที่มีประเด็นสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ ระดับกระทรวง และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. จำนวนงานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม
3. จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการวิจัยเพื่อพัฒนา
4. ลักษณะการกระจายของผลงานวิจัยตามหน่วยงาน และพื้นที่

การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม โดยสนองนโยบายระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วยนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 และยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2560–2564 รวมถึงนโยบายรัฐบาลที่จะนำประเทศไทยก้าวสู่ Thailand 4.0 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนรองรับอนาคตที่มีความเป็นสังคมเมืองสังคมผู้สูงอายุ และการตอบสนองกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย การสร้างสุขภาวะที่ดีในการดำรงชีวิตทุกช่วงอายุ ความเท่าเทียมทางเพศ

การปรับตัวที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ลดความเหลื่อมล้ำ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย มีแบบแผนการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน โดยมุ่งสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาในระดับกระทรวง - กรม และสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนาที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับภูมิภาค ประกอบด้วยกลยุทธ์การวิจัยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.1 การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพคน ตั้งแต่แรกเกิด วัยเด็ก ปฐมวัย ให้มีพัฒนาการที่สมวัยตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำ จัดทำทะเบียนเด็กแรกเกิด จัดการระบบเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (Child Support Grant) มีมาตรการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พัฒนาศักยภาพเด็กในสถานสงเคราะห์ ศักยภาพการพึ่งพิงเด็ก การตั้งครุฑในวัยรุ่น วัยเรียน ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต เข้าถึงบริการและมีส่วนร่วมตามความต้องการของตน การจัดการหอพักเอกชนสำหรับนักเรียนนักศึกษาตามมาตรฐาน สร้างกลไกความเข้มแข็งของสภาเด็กและเยาวชนตามมาตรฐาน วัยแรงงานให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม มีศักยภาพในการขับเคลื่อนประเทศ เป็นตัวแทนที่ดีของประเทศในเวทีนานาชาติ มาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับแรงงานไทยไปต่างแดน วัยสูงอายุ การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ ให้มีการทำงานที่เหมาะสมกับวัย มีรายได้ในการดำรงชีวิตตามอัตภาพ พึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นถัดมา มีการสร้างเสริมฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกัน หรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว การฟื้นฟูและพัฒนากลุ่มบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (ขอทาน คนเร่ร่อน ฯลฯ) การจัดระเบียบและการควบคุมคนขอทาน คนไร้ที่พึ่ง คนไร้บ้าน การศึกษาต้นทาง ช่องทาง ปรับเปลี่ยนความเชื่อและค่านิยม การพัฒนาศักยภาพ การฟื้นฟู เพื่อให้สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างภาคภูมิใจ รวมถึงสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่อง Start up ประชาธิปไตย ประเทศไทย 4.0

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.2 การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะสมกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนานวัตกรรมในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับประชาชนทุกกลุ่มอายุ มาตรฐาน

การจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ และกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต้นแบบอารยสถาปัตย์สำหรับทุกคน การพัฒนาอุปกรณ์สำหรับคนพิการบ้านพักผู้สูงอายุตามมาตรฐาน

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.3 การจัดบริการและสวัสดิการสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้มีคุณภาพ และมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสวัสดิการสังคมให้ทุกคนเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน จัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กในสถานรองรับเด็กตามมาตรฐาน สวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนตามมาตรฐาน การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในสถานคุ้มครอง/ศูนย์คุ้มครอง จัดบริการคนไร้ที่พึ่งในสถานแรกรับ/สถานสงเคราะห์ สวัสดิภาพ มาตรการสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุตามมาตรฐาน สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย และการเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรค พัฒนโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัด การสร้างความร่วมมือทางสังคม พัฒนารูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)

กลยุทธ์การวิจัยที่ 1.4 การสร้างความมั่นคง ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อการสร้างคามอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยเสริมสร้างศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะวางรากฐานจริยธรรม คุณธรรมของสมาชิกในครอบครัว การสร้างความอบอุ่น ความเข้มแข็ง และความมั่นคงให้ครอบครัว ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สถานภาพสตรี ความเสมอภาคเท่าเทียมระหว่างเพศ และการสร้างความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านการรายได้และการออม กระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน และฐานทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส การป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาคนชายขอบ เช่น เด็กที่ไม่มีใครต้องการกับความเป็นธรรมในสังคม การแก้ปัญหาคนพื้นที่สูง การพัฒนาสังคมระดับอำเภอแบบบูรณาการ การขับเคลื่อนงานนิคมสร้างตนเอง การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเมืองโดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเมืองบนฐานวัฒนธรรมไทย

ประเด็นการวิจัย

1. การออกแบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุติดเตียง
2. พัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน
3. สวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ
4. รูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาครอบครัว
5. รูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare)
6. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)
7. การพัฒนาหลักสูตรและชุดความรู้การเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทาง การบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการวิจัย

1. ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมาย
2. ปัญหาการใช้ การตีความของกฎหมาย
3. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการศึกษาและการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
3. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการสร้างเสริมการตระหนักรู้ การรับรู้กฎหมาย และการปฏิบัติตามกฎหมายของบุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

1. จำนวนงานวิจัยที่ศึกษา วิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
2. ความตระหนักรู้ และการรับรู้กฎหมายของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง

การมีกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานพัฒนาสังคมช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้นเพียงใด ยังขาดกฎหมายลักษณะใดบ้างที่จะช่วยเอื้อให้การปฏิบัติงานพัฒนาสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและใช้กฎหมายอย่างมีคุณค่า สถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไร รวมถึงแนวทางในการส่งเสริมการตระหนักรู้ การรับรู้กฎหมาย การปฏิบัติตามกฎหมายที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร ซึ่งมีประเด็นกลยุทธ์การวิจัยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.1 วิจัยเพื่อหาแนวทางการบังคับใช้กฎหมายการพัฒนาสังคมอย่างมีคุณค่า

ส่งเสริมการวิจัยที่มุ่งศึกษาสถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาสังคม ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย แนวทางการปรับปรุงวิธีการหรือขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวมอย่างคุ้มค่า จัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.2 วิจัยเพื่อสร้างความตระหนักรู้ การรับรู้กฎหมายการพัฒนาสังคม

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารในสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ การรับรู้และการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ ได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมายอย่างถูกต้อง เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำด้านความยุติธรรมทางด้านกฎหมาย โดยมุ่งที่กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การวิจัยที่ 2.3 การวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายการพัฒนาสังคมต่อกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อพัฒนากฎหมายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้กฎหมายการพัฒนาสังคมที่เกิดขึ้นทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ สังเคราะห์ผลกระทบต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงข้อเสนอในการร่างกฎหมายใหม่หรือการเลิกบังคับใช้กฎหมายนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ประเด็นวิจัย

1. ทบทวนสถานการณ์การบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาอย่างไร
2. แนวทางในการส่งเสริมการตระหนักรู้ การรับรู้กฎหมาย การปฏิบัติตามกฎหมายที่เหมาะสม
3. พัฒนานวัตกรรมสื่อสารในสังคม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ การรับรู้ และการปฏิบัติตามกฎหมาย
4. ศึกษาผลกระทบของการใช้กฎหมายในการพัฒนาสังคม แนวทางการแก้ปัญหา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วนทางสังคม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลทางสังคม และการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
2. ส่งเสริมการวิจัยที่ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงตามนโยบาย และสถานการณ์เร่งด่วนทางสังคม

ตัวชี้วัด

1. ความสมบูรณ์ของฐานข้อมูลทางสังคม
2. ศักยภาพในการทำนายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
3. จำนวนงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วน
4. จำนวนงานวิจัยที่ตอบคำถามสังคมทันสถานการณ์

สถานการณ์ทางสังคม และนโยบายทางสังคมมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การมีข้อมูลที่ทันสมัย ครบถ้วน และมีคุณภาพ ช่วยให้มีการเฝ้าระวังทางสังคมเพื่อป้องกัน แก้ไข สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งมีประเด็นกลยุทธ์การวิจัยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.1 การวิจัยเพื่อสร้างฐานข้อมูล ตัวชี้วัด และคาดการณ์สถานการณ์ทางสังคม

ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อการสร้างฐานข้อมูลที่จำเป็นทางสังคม ที่สามารถนำไปใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางสังคม รวมถึงการสร้างตัวชี้วัดทางสังคมที่มีอำนาจพยากรณ์ปรากฏการณ์ทางสังคมมีข้อมูลที่ต้องการ รวดเร็ว และทันสถานการณ์ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางสังคม และเป็นศูนย์กลางข้อมูลทางสังคมในระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด กรม กระทรวง ประเทศ (Hub) ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศและระหว่างประเทศ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 3.2 การวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสนองตอบต่อประเด็นเร่งด่วนทางสังคม

ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อตอบสนองนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงฯ เช่น นโยบายของรัฐบาล นโยบายของนายกรัฐมนตรี นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การวิจัยเพื่อตอบปัญหาเร่งด่วนตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมในแต่ละช่วงเวลา หรือกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นและเป็นที่สนใจของสังคม ในสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักร้องและนักดนตรีพิการ ในที่สาธารณะ การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนแข่งรถในทาง การป้องกันปราบปรามและแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ รูปแบบและเส้นทางที่นำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ประเด็นวิจัย

1. พัฒนาฐานข้อมูลที่จำเป็นทางสังคม
2. พัฒนาตัวชี้วัดทางสังคมที่มีอำนาจพยากรณ์ปรากฏการณ์ทางสังคมมีข้อมูลที่ต้องการ รวดเร็ว และทันสถานการณ์ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
3. เส้นทางการค้ามนุษย์ ต้นทาง ปลายทาง รูปแบบและวิธีการ
4. พัฒนาฐานข้อมูลด้านการค้ามนุษย์
5. การวิจัยเพื่อตอบปัญหาเร่งด่วนตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมในแต่ละช่วงเวลา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบูรณาการประเด็นร่วมทางสังคมโดยความร่วมมือ ระหว่างภาคีเครือข่ายในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างบุคลากรต่างหน่วยงานในกระทรวง
2. ส่งเสริมการวิจัยที่มีการบูรณาการประเด็นเพื่อการพัฒนาสังคม
3. ส่งเสริมการวิจัยที่มีความร่วมมือพัฒนาสังคมระหว่างภาคีเครือข่ายในประเทศ หรือระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนงานวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างบุคลากร ภาคีเครือข่ายในประเทศ และระหว่างประเทศ
2. จำนวนงานวิจัยที่มีการบูรณาการประเด็นร่วมทางสังคม
3. จำนวนงานวิจัยที่ภาคีเครือข่ายนำไปใช้ประโยชน์

ส่งเสริมการวิจัยที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างบุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กับภาคีเครือข่ายที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งในประเทศและระหว่างต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้และเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.1 งานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยความร่วมมือระหว่างองค์กร ท้องถิ่น ชุมชนและภาคีเครือข่ายภายในประเทศ

ส่งเสริมให้บุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แสวงหาความร่วมมือในการวิจัยเชิงบูรณาการด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงฯ และภายนอกกระทรวงฯ

กลยุทธ์การวิจัยที่ 4.2 งานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยความร่วมมือและตอบสนองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ส่งเสริมความร่วมมือการวิจัยที่มุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน เพื่อการถ่ายโอนข้อมูล การสื่อสารที่รวดเร็ว การแก้ไขปัญหาทางการพัฒนาสังคมที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีในการพัฒนาสังคมร่วมกันในอนาคต เช่น การขับเคลื่อนงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี การพัฒนาทักษะชีวิตเด็ก

ต่างวัฒนธรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การศึกษาชุมชนข้ามชาติในพื้นที่ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการวิจัย ด้านสังคมและวัฒนธรรม การคุ้มครองแรงงาน สวัสดิการสังคม ความเข้าใจและความตระหนักถึงการเป็นสังคมอาเซียน การพัฒนาศักยภาพด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ การสร้างระบบ เครือข่าย มาตรฐานการให้คำปรึกษาแก่อสาสมัครหญิงไทยในต่างประเทศ การติดตาม เฝ้าระวัง สนับสนุน หญิงไทยในต่างแดน

ประเด็นวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมให้บุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แสวงหาความร่วมมือในการวิจัยเชิงบูรณาการด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงฯ และภายนอกกระทรวงฯ
2. พัฒนารูปแบบความร่วมมือการวิจัยที่มุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน
3. พัฒนารฐานข้อมูลด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระหว่างประเทศเพื่อการแบ่งปันข้อมูล
4. รูปแบบการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการวิจัยที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาศักยภาพการวิจัยแก่บุคลากร
2. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการบริหารงานวิจัยของกระทรวง
3. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลทางวิชาการ ที่สนับสนุนและเอื้อประโยชน์ในการวิจัยแก่บุคลากร

ตัวชี้วัด

1. จำนวนงานวิจัยที่เกิดคุณค่าในการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย
2. จำนวนนวัตกรรมทางการบริหารงานวิจัยระดับกระทรวง
3. ความสมบูรณ์ของระบบข้อมูลที่ใช้เป็นเพื่อสนับสนุนการวิจัย
4. ศักยภาพด้านการวิจัยของบุคลากร
5. ความพึงพอใจในการปฏิบัติการวิจัยของบุคลากร

ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนาองค์กร โดยเน้นการสร้างและแสวงหานวัตกรรมทางการบริหาร องค์กร เพื่อการจัดการและส่งเสริมให้บุคลากรมีความพร้อมในการทำการวิจัยที่มีประสิทธิภาพอย่าง มีความสุข รวมถึงระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5.1 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการสร้างค่านิยมองค์กรที่ปฏิบัติงานบนฐานการวิจัย การพัฒนาความรู้ ทักษะทางการวิจัยแก่บุคลากรเพื่อการทำงานวิจัยอย่างมีคุณภาพ แนวทางการพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยโดยใช้เทคโนโลยี

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5.2 การพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิจัย

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลการวิจัย ฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางการวิจัย ที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เตรียมความพร้อมในทุกมิติเพื่อรองรับ Social map รวบรวมข้อมูล คลังปัญญาผู้สูงอายุ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและจิตสวัสดิการสังคมในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัด รวมถึงการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการวิจัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ การสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาและเพื่อการวิจัยต่อยอด

กลยุทธ์การวิจัยที่ 5.3 การสร้างโอกาสในการทำงานวิจัย และการสนับสนุนส่งเสริม

ส่งเสริมการวิจัยเพื่อแสวงหานวัตกรรมทางการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย ที่สร้างแรงจูงใจในการทำงานวิจัยของบุคลากร สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรที่ทำงานวิจัย และเกิดคุณค่าแก่สังคมและองค์กร พัฒนาระบบการส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเข้าถึงข้อมูล เข้าถึงแหล่งทุนและความก้าวหน้าของทิศทางการวิจัยทางสังคม พัฒนาโอกาสในการเผยแพร่ และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และเกิดคุณค่าแก่กลุ่มเป้าหมาย

ประเด็นวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมการวิจัยเพื่อการสร้างค่านิยมองค์กรที่ปฏิบัติงานบนฐานการวิจัย
2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลการวิจัย ฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางการวิจัยที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เตรียมความพร้อมในทุกมิติเพื่อรองรับ Social map
3. พัฒนาศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและจิตส่วสดีการสังคมในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัด
4. รูปแบบการพัฒนานักวิจัย
5. รูปแบบห้องปฏิบัติการทางสังคม (Social Laboratory) ในงานด้านการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

7 การดำเนินงานและการกำกับติดตาม

การนำยุทธศาสตร์การวิจัยไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงกระบวนการกำกับติดตาม หน่วยงานจะต้อง เริ่มต้นที่การจัดทำข้อเสนอการปรับเปลี่ยนองค์กร (Blue Print for Change) ใน 4 ประเด็นประกอบด้วย

1. ด้านการจัดโครงสร้าง (Structure)
2. ด้านกระบวนการทำงาน (Process)
3. ด้านบุคลากร (People)
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวเป็นการนำยุทธศาสตร์ (Strategic) มาตรวจสอบความเหมาะสมกับ ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์จุดเด่น (Strengths) จุดด้อย (Weaknesses) ซึ่งได้ดำเนินการตาม 7S's Model โดยมีความสอดคล้องคือ ด้านการจัดโครงสร้าง (Structure) ส่วนด้านกระบวนการทำงาน (Process) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ตรงกับ ระบบ (Systems) และด้านบุคลากร (People) ตรงกับ บุคลากร (Staff) ทักษะ (Skill) กระบวนการบริหาร (Style) และค่านิยมร่วมกัน (Shared Value) ความสำเร็จของยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ก็จากความเหมาะสม กับอีก 6S's ดังกล่าว

8 บรรณานุกรม

กิริติ ยศยิ่งยง. (2549). การวางแผนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ ก๊อปปี้.

วีรวิธ มาชะศิริานนท์. (2555). กลยุทธ์. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็น ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2559). เอกสารประกอบการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ (ร่าง) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) : ภาคกลาง. วันอังคารที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องแกรนด์ A-B โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

อัจฉรา จันทร์ฉาย. (2553). การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ BSC. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

9 ภาคผนวก

- ผนวก 1 จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส-ภัยคุกคาม
- ผนวก 2 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ผนวก 3 ตารางปฏิบัติการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การวิจัยฯ
- ผนวก 4 คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน

ผนวก 1

จุดอ่อน–จุดแข็ง
โอกาส–ภัยคุกคาม

1. จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส-ภัยคุกคาม

กระบวนการร่างยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2560–2564 โดยการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาส-ภัยคุกคาม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันขององค์กร

วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกโดย ใช้เครื่องมือ L&PEST+C/S เพื่อเข้าใจโอกาส และภัยคุกคามขององค์กร และวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน โดยใช้เครื่องมือ 7S's Model เพื่อเข้าใจในจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร

1.2 กำหนดทิศทางที่ต้องการ

การนำ SWOT มาจัดทำเพื่อกำหนดทิศทางโดยใช้เครื่องมือเชิงปริมาณช่วยในการวิเคราะห์ นำมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย

1.3 กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

กำหนดยุทธศาสตร์การวิจัย โดยใช้เครื่องมือ GE Model ได้ยุทธศาสตร์การวิจัย 5 ยุทธศาสตร์

ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง โอกาส - ภัยคุกคาม ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ปัจจัยภายนอก

1. โอกาส (O)

- 1.1 การส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสังคมไทย เพื่อการบูรณาการและประยุกต์ใช้ในทุกมิติของสังคม
- 1.2 มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมรับผิดชอบต่อของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างหลากหลาย รวมถึงระเบียบ/ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
- 1.3 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรมีความชัดเจน คุณภาพชีวิตสูงขึ้น มีการจำแนกกลุ่มประชากรเป้าหมายของการปฏิบัติการกิจต่างๆ ชัดเจนเช่น คนพิการ คนชรา คนสูงอายุ ฯลฯ
- 1.4 ระบบฐานข้อมูลระดับประเทศมีความก้าวหน้า มีการเชื่อมต่อดัชนีภูมิภาค มีฐานข้อมูลตามกลุ่มเป้าหมาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย เทคโนโลยีมีความทันสมัยและเพียงพอต่อการพัฒนา
- 1.5 การปฏิบัติงานพัฒนาสังคมมีภาคีเครือข่ายอย่างหลากหลาย

2. ภัยคุกคาม (T)

- 2.1 ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพา ้วยแรงงานลดลง อยู่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย การเคลื่อนย้ายคนในแต่ละกลุ่มอาชีพในประชาคมอาเซียนมีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในประชาคมอาเซียน การกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายเขตในประเทศ มีปัญหาเรื่องสิทธิที่ดินทำกินและโครงสร้างภาษีที่ไม่เป็นธรรม
- 2.2 การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่ครบถ้วน บรรลุตามเจตนารมณ์ของการตรากฎหมาย
- 2.3 ระบบการเมืองไทยยังมีความผันแปร สถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงและมีความเสี่ยงต่อความวุ่นวายในชาติ รวมถึงการเข้ามาท้าทายของประชาคมระหว่างประเทศต่างๆ และอิทธิพลของการเมืองในสังคมโลก
- 2.4 มีการเคลื่อนย้ายประชากรสูง ทั้งประชากรไทยและต่างชาติ

ปัจจัยภายใน

1. จุดแข็ง (S)

- 1.1 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ขององค์กรมีความชัดเจน
- 1.2 โครงสร้างองค์กรเดิมมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาศักยภาพบุคลากรชัดเจนในระดับหนึ่ง
- 1.3 ระบบบริหารองค์กร มีการแปลงยุทธศาสตร์จากระดับบนสู่ล่างอย่างเป็นระบบ
- 1.4 บุคลากรในองค์กรมีความหลากหลาย มีประสบการณ์และศักยภาพที่แตกต่าง
- 1.5 กระบวนการบริหารงานขององค์กรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อให้ตอบเป้าประสงค์ของหน่วยงานตามลำดับชั้น ผลงานมีประสิทธิภาพ
- 1.6 บุคลากรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการวิจัยในระดับปานกลาง สามารถทำวิจัยได้

2. จุดอ่อน (W)

- 2.1 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ขององค์กรยังขาดการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ
- 2.2 โครงสร้างองค์กรอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ยังขาดความชัดเจน ขาดหน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการวิจัย และขาดระบบบริหาร กำกับ ติดตามงานวิจัย ไม่มีระบบการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ทำวิจัย
- 2.3 ขาดกระบวนการถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับบุคคลตามภารกิจ
- 2.4 ขาดค่านิยมร่วมกันของบุคลากร

ผนวก 2

ผลการวิเคราะห์งานวิจัย
กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์
ระหว่าง พ.ศ.2548–2559

ปี	หน่วยงาน	จำนวนเรื่อง	ระเบียบวิธี			ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	งบประมาณ				หมายเหตุ
			ปริมาณ	คุณภาพ	วิจัยและพัฒนา/ปฏิบัติการ		รวม	Min	Max	$\bar{X}$	SD
2555	การเคหะ/พท./สค./สค.เดิม/ดย.เพื่อ สทต./สทอ./สท./กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สท./ผส.เพื่อ สทผ./สงวนนาบุตราระห์/สำนักตรวจและประเมินผล/สป./กวก.โดย สมพ./ศูนย์เฝ้าระวัง/สป./กองต่อต้านการค้ามนุษย์/พมจ.อุปราชธานี/สสว.1/สสว.3/สสว.5/สสว.6/สสว.8/สสว.10	44	38	0	6	จุลินทรีย์/ชุมชน/ระบบบำบัดน้ำเสีย/บ้านสะเทินน้ำสะเทินบก/พลังงานแสงอาทิตย์/ผู้สูงอายุและผู้ทุกพลภาพที่อยู่ในอาศัยด้านพาณิชยกรรม/สิ่งแวดล้อม/ประชาชน/คนพิการ/ครอบครัวผู้สูงอายุ/เลี้ยงดูเด็ก/ชายหญิง/เด็กและเยาวชน/ผู้ด้อยโอกาส/องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้สูงอายุ/สถานธนาณเคราะห์/ระบบสวัสดิการ/การช่วยเหลือในภาวะวิกฤต/อาชีพ/การมีงานทำ/ความรุนแรง/ค่านิยม/แต่งงานข้ามวัฒนธรรม/CFR	38,915,869	142,000	6,995,000	2161992	ทพ 18
2554	การเคหะ/พท./สค./สค.เดิม/สง.ธนาณเคราะห์/ศูนย์เฝ้าระวัง/สป./พมจ.เชียงใหม่/สสว.1/สสว.5/สสว.6/สสว.8/สสว.9	29	21	0	8	มรดกทางวัฒนธรรม/เส้นทางรถไฟ/ชานเมือง(สายสีแดง)/ผู้สูงอายุ/ผู้พลภาพ/ประชาชน/ผู้มีรายได้น้อย/จัดรูปที่ดิน/การตั้งครุภัณฑ์ในวัง/มติดิน/ชาย/หญิง/ไปทำงานต่างประเทศ/สถานธนาณเคราะห์/เด็กและเยาวชน/เด็กชาวเขาใช้แรงงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กองทุนสวัสดิการชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น	21,117,320	142,000	4,000,000	1759776	ทพ 12

ปี	หน่วยงาน	จำนวนเรื่อง	ระเบียบวิธี				งบประมาณ				หมายเหตุ
			ปริมาณ	คุณภาพ	วิจัยและพัฒนา/ปฏิบัติการ	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	รวม	Min	Max	$\bar{X}$	
2553	การเคหะ/พท./สชช.เดิม/สค.เดิม/สค./ผส.เพื่อ สทผ./พส(สำนักผู้เชี่ยวชาญ)/สง.ธนาปุณเคราะห์/กกก.เพื่อ สทผ./กกก.โดย สทผ/สสว.5/สสว.8/สสว.9/พส.	21	11	2	8	ภาคเหนือตอนบน/ผู้มีรายได้น้อย/ประชาชนในชุมชนการเคหะแห่งชาติ/คนพิการ/สตรีในท้องถิ่น/เสมอภาคชาย-หญิง/ครอบครัว/สิทธิสตรี/ผู้สูงอายุ/ตำบลต้นแบบ/สถานธนาปุณเคราะห์/องค์กรชาวบ้าน/วัยรุ่น/	10,060,000	400,000	7,500,000	1257500	ทพ 8
2552	การเคหะ/สค(สคค.เดิม)/สค(สชช.เดิม)/พท./พส./สย/สป/สสว.1/สสว.5/สสว.6/สสว.8/	15	10	2	3	หลักสูตร/ชาย-หญิง/คนพิการ/เจ้าหน้าที่เกษียณอายุราชการ/แผนกลยุทธ์/ชายแดนใต้/เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน/ภูมิคุ้มกันทางสังคม/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กองทุนสวัสดิการท้องถิ่นระดับอำเภอ/เด็กและเยาวชน	10,932,600	200,000	7,500,000	1822100	ทพ 6
2551	การเคหะ/สค(สชช.เดิม)/สทผ./กกก./สสว.5/สสว.6/สสว.8	27	14	3	10	ชุมชนชนบท/ภาคเหนือตอนบน/กฎหมาย/เส้นทางการไฟฟ้าขนส่งมวลชน/ประชาชนภาคเหนือ/ผู้สูงอายุ/ประชาชน/ชายแดนใต้/เอกลักษณ์เมือง/ผู้มีรายได้น้อย/นักเรียน/ครอบครัวไทย/ตำรวจ/เด็กและเยาวชน/พื้นที่รับผิดชอบของ สสว.5/ชุมชนอีสาน	48,091,754	1,237,500	4,250,000	1781176	

ปี	หน่วยงาน	ระเบียบวิธี				งบประมาณ				หมายเหตุ
		จำนวนเรื่อง	ปริมาณคุณภาพ	วิจัยและพัฒนา/ปฏิบัติการ	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	รวม	Min	Max	$\bar{X}$	
2550	การเคหะ/สค.(สอช.เดิม)/สมพ/กกว/สสว.1/สสว.5/สสว.8/สสว.9	14	4	1	9	35,656,181	847,700	16,708,876	2546870	
					ประชาชน/ผู้ประสบอุทกภัย/เอกลักษณ์ของเมือง/ชุมชนใหม่ดินแดง/การค้ามนุษย์/ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว/ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว/จากสีนํ้ามี/ค้าหญิงและเด็ก/เด็กและเยาวชน/กองทุนสวัสดิการชุมชน/เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร					
2549	การเคหะ/สค(สอช.เดิม)	6	4	0	2	14,783,500	1,100,000	4,950,000	2463917	
					พัฒนาวัสดุก่อสร้าง/ประชาชน/ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ/ผู้ประกอบการที่อยู่อาศัย/ครอบครัวที่มีลักษณะพิเศษ					
2548	การเคหะ / สมพ / กก /	12	9	1	2	11,481,925	700,000	2,700,000	956827	มี 6 เรื่อง ไม่แจ้งงบประมาณ
					ประชาชน /ผู้มีรายได้ต่ำ(ในเมือง)/ประชาชนภาคเหนือ/ประชาชนในชนบท/เชิงพาณิชย์/ค้ามนุษย์/หาบดิน/ผู้ด้วยโอกาส/ผู้ประสบภัยสีนํ้ามี					
รวม		313	192	18	103	323,993,071	5,239,765	77,859,871	21,824,677	

หมายเหตุ 1. ระเบียบวิธีวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประเมินจากชื่อเรื่อง

2. งบประมาณคำนวณเฉพาะที่มีในรายงาน

ผนวก 3

ตารางปฏิบัติการจัดทำ
แผนยุทธศาสตร์การวิจัย
กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์

ครั้ง	วัน เวลา	สถานที่	กิจกรรม	หมายเหตุ
1	24 กุมภาพันธ์ 2559	โรงแรม รอยลริเวอร์ กรุงเทพฯ	เปิดตัวร่างยุทธศาสตร์การวิจัย กระทรวงการพัฒนาสังคมและมนุษย์ พ.ศ. 2560-2564	ผู้บริหาร/นักวิชาการ และคณะทำงานตามคำสั่ง
2	23-24 มีนาคม 2559	โรงแรม เอสดี อเวนิว	วิเคราะห์ SWOT และรวบรวมงานวิจัย ของแต่ละหน่วยงาน	นักวิชาการ/นักวิจัย และคณะทำงานตามคำสั่ง
3	4 พฤษภาคม 2559	โรงแรม รอยลริเวอร์ กรุงเทพฯ	พิจารณาร่างยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560- 2564	ผู้บริหาร/นักวิชาการ และคณะทำงานตามคำสั่ง
4	15 มิถุนายน 2559	โรงแรม เอสดี อเวนิว	พิจารณาร่างยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์ การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560- 2564	คณะทำงานตามคำสั่ง
5	5 กรกฎาคม 2559	โรงแรม รอยลริเวอร์ กรุงเทพฯ	วิพากษ์ร่างยุทธศาสตร์การวิจัย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564	ผู้บริหาร/คณะทำงานตาม คำสั่ง/นักวิชาการ/นักวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง
6	8 กรกฎาคม 2559		ส่งงานฉบับสมบูรณ์	คณะทำงานตามคำสั่ง

ผนวก 4

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

คำสั่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ที่ ๔๘/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

เพื่อให้การดำเนินจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ที่ปรึกษาวิชาการพัฒนาสังคม	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกองตรวจและประเมินผล	คณะกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์	คณะกรรมการ
๔. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองวิชาการ	คณะกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑-๑๒	คณะกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง	คณะกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	คณะกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการกองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	คณะกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกองอาเซียน	คณะกรรมการ

๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการกลุ่มการพัฒนามาตรฐานทางสังคม กองวิชาการ	คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์และเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม
กองวิชาการ	คณะทำงาน
๑๔. ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการและส่งเสริมบูรณาการงาน ของ
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการฯ ๑-๑๒ กองวิชาการ	คณะทำงาน
๑๕. ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน	คณะทำงาน
๑๖. ผู้แทนกรมกิจการผู้สูงอายุ	คณะทำงาน
๑๗. ผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	คณะทำงาน
๑๘. ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	คณะทำงาน
๑๙. ผู้แทนกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	คณะทำงาน
๒๐. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดนครปฐม	คณะทำงาน
๒๑. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดนนทบุรี	คณะทำงาน
๒๒. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดปทุมธานี	คณะทำงาน
๒๓. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดสมุทรสงคราม	คณะทำงาน
๒๔. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดสมุทรสาคร	คณะทำงาน
๒๕. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
จังหวัดสุพรรณบุรี	คณะทำงาน
๒๖. ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ	คณะทำงาน
๒๗. ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)	คณะทำงาน
๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูชีพ เปียदनอก	คณะทำงาน
๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัช บวรสมพงษ์	คณะทำงาน

๓๐. นางมิ่งขวัญ คงเจริญ	คณะกรรมการ
๓๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณรา ชื่นวัฒนา	คณะกรรมการ
๓๒. ผู้อำนวยการกลุ่มการวิจัยและพัฒนา
กองวิชาการ	คณะกรรมการและ
เลขานุการ
๓๓. นางสาวพัชรินทร์ วรดิถี กลุ่มการวิจัยและพัฒนา
นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
กลุ่มการวิจัยและพัฒนา
กองวิชาการ	คณะกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นางสาวรยากร งามดี กลุ่มการวิจัยและพัฒนา
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
กลุ่มการวิจัยและพัฒนา
กองวิชาการ	คณะกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ให้สอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวง พม. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลสำเร็จ ตามขั้นตอน กระบวนการ หลักการการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย
 ๒. ส่งเสริมความเข้าใจและสร้างความเชื่อมโยงในการกำหนดกลไกผลักดันยุทธศาสตร์การวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไปสู่การปฏิบัติ
 ๓. รายงานต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 ๔. ดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายไมตรี อินทุสุต)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผู้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ และความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564

ที่ปรึกษา

1. นายไมตรี อินทุสุต	ปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ
และความมั่นคงของมนุษย์
2. นายวิทัศน์ เตชะบุญ	รองปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ
และความมั่นคงของมนุษย์
3. นายชินชัย ชี้เจริญ	ที่ปรึกษาวิชาการกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ
และความมั่นคงของมนุษย์
4. นายจีรศักดิ์ ศรีพรหมมา	ผู้อำนวยการกองวิชาการกองวิชาการ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูชีพ เขียวदनอก
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณรา ชื่นวัฒนา

กลุ่มการวิจัยและพัฒนา กองวิชาการ

1. นางสาวรยากร งามดี	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
2. ดร.ธีรพล วิชชุรังสี	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

กองวิชาการ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

www.m-society.go.th

เบอร์โทรศัพท์ : 02 202 9050